

N:o 4.

Af herr **af Burén**, om anslag till skogsodlingens befrämjande.

Under en lång följd af år har Riksdagen till skogsodlingens befrämjande beviljat ett extra anslag till en början af 25,000 kronor, nu af 50,000 kronor, »att ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas landsting och hushållningssällskap, som understödja enskilda skogsegare genom tillhandahållande af skogsfrö och plantor till billigt pris eller beredande af kostnadsfritt biträde vid skogsodlingsarbeten, dock med vilkor, att statsbidrag icke må till något län utgå med högre belopp, än hvad landsting och hushållningssällskap tillsammans eller ettdera af dem för ändamålet anslagit, ej heller till högre belopp än 4,000 kronor för hvarje landstingsområde, äfvensom att efter årets utgång redogörelse öfver anvisade statsbidrags användning afgifves till Konungens befallningshafvande». Man kunde hafva rättighet fordra, att efter den trettioåriga verksamhet, som landsting och hushållningssällskap utöfvat på detta område, några synliga resultat skulle visa sig uti vackra och väl skötta planteringar och ungskogar, så mycket mer som bidrag af detta statsanslag ej lemnas med mindre, än att landsting och hushållningssällskap tillskjuta ett lika stort belopp; men af hvad jag kunnat inhemta, vill det synas, som om detta arbete hittills icke burit någon nämnvärd frukt eller lemnat ett mot kostnaden svarande resultat, och om äfven på afsevärda kalmarker ungskogar derigenom skulle kunna uppdragas, så finnes icke någon säkerhet för, att de unga planteringarne vårdas, ännu mindre att dessa å privat egendom uppvoxna bestånd finge kvarstå till lämplig afverkningsålder. Af länsstyrelsernas senaste femårsberättelser får man det sorgliga intrycket, att privata skogarne ödeläggas utan hvarje tanke på skogens återväxt, ännu mindre på en uthållig afverkning, och af skogstjenstemännens skrivelser

till skogskomitén framgår, att skogsäterväxten inom vårt land nästan öfverallt är öfverlemnad åt naturens eget åtgörande. Särskildt med afseende på ifrågavarande verksamhet heter det uti den af Kongl. Maj:t tillsatta skogskomiténs betänkande: »De åtgärder, som från statens, landstingens och hushållningssällskapens sida vidtagits för den enskilda skogsvårdens främjande, hade hittills visat sig i det stora hela föga verk samma annat än i några få län» och uti samma betänkande anför komitéledamoten jägmästaren i Ombergs revir C. M. Sjögren bland annat: »Omkring 30 år har Östergötlands hushållningssällskap utgifvit stora summor för att uppmuntra den enskildes skogsskötsel, och för sådant ändamål aflönas en skogsinspektör, en länsskogsman och åtskilliga plantörer för att lemna kostnadsfri hjälp åt den enskilde att sköta sina skogar och erhåller skogsegaren på requisition fritt skogsfrö till plantskolor och skogsplantor, men oaktadt sällskapets mångåriga bemödanden att förmå den enskilde att vårda sina skogar, så kan man icke upptäcka något ställe, der hushållningssällskapets arbeten lemnat något afsevärdt spår efter sig. Enligt mitt förmenande hade hushållningssällskapets verksamhet i detta afseende varit mera välsignelsebringande för provinsen, derest de nu utgifna stora summorna blifvit använda till inköp af marker, hvarest skogar blifvit uppdragna och vårdade, och det hade varit lyckligare, om ännu mera medel till sådana inköp blifvit använda.»

Det lider intet tvifvel, att, om landsting och hushållningssällskap med sina bidrag af statsanslaget från början på detta sätt »befrämjat skogsodlingen», vi varit ett godt stycke inne på en rätt väg och redan nu på många ställen i vårt land i stället för kalmarker haft skog färdig att lemna en uthållande och stigande afkastning, en åsigt, som för visso delas af alla fackmän och icke minst af den kongl. skogskomitén, hvilket man kan finna af dess betänkande, hvori komitén på det kraftigaste med spärrad stil förordar:

»Fortsatt inköp af skogsmark i så stor utsträckning, som är förenlig med försiktig statshushållning, är för den skull i främsta rummet hvad från det allmännas sida bör göras för främjande af landets skogshushållning.»

Häraf torde framgå, att de medel, som utgå från stat, landsting och hushållningssällskap för skogsodlingens befrämjande, skulle vara mera välsignelsebringande och mera betryggande för framtiden, derest dessa medel användes till inköp af till skogsbörd tjenlig mark för att bilda skogskomplexer, hvilkas uthålliga skötsel och tillvaro vore betryggad, och skulle detta ändamål än mera främjas, om, hvad kongl. domänstyrelsen i sin skrifvelse till Kongl. Maj:t den 21 december 1895 föreslagit, statsanslaget höjdes till 100,000 kronor.

Ett årligt bidrag från staten af 8,000 kronor jemte ett lika stort anslag från landstingen skulle ränta och amortera ett lån å 300,000 kronor, hvarigenom länsallmänningar skulle kunna beredas i skilda delar af landet och ej obetydliga arealer skogsmark räddas undan skogsförödelsen och den pågående öfverafverkningen å de enskilda skogarne.

Uppenbart är, att det är brist på medel, som varit orsaken till att sådana allmänningar ej ännu bildats, hvarför, om denna brist på något sätt afhjelpes, ett viktigt steg är taget för främjande af landets skogshushållning, så mycket betydelsefullare, som erfarenheten visat såväl här som i andra länder, att uti enskild ego ingen säkerhet finnes för skogens bestånd och uthållande afverkning; icke ens i Tyskland med sina vackra exempel å väl vårdade statsskogar och lagar för den enskilda skogsvården kunna de privata skogarne räddas, utan gå en säker undergång till mötes, hvaremot en institution sådan som våra landsting, hvilka kunna och böra utsträcka sina beräkningar till en aflägsen framtid och vid alla sina företag och anordningar äro förpligtade att icke endast taga de nuvarande medlemmarnes, utan äfven framtida generationers behof i betraktande, är synnerligen väl egnad att bedrifva och främja en ordnad skogshushållning med dess tvenne grundmoment: *omtanke för återväxt och en uthållig afverkning.*

Att Riksdagen beviljar medel för bildandet af statsskogar är utan tvifvel välbetänkt, men det är icke nog, då man vet, att staten med undantag af de två nordligaste länen i alla de öfriga blott eger några få procent af skogsmarksarealen och då man erfarit af hvilket ovärderligt gagn våra alltför fåtaliga allmänningsskogar genom de årligen återkommande utsyningarne för den stora allmänheten äro icke blott för fyllande af det oundgängliga vedbehofvet, utan äfven af det lika oumbärliga virkesbehofvet till nybyggnader och reparationer af bostäder, redskap och ekonomibyggnader, i synnerhet som inom åtskilliga trakter af Göta och Svea land numera *endast* från dessa gemensamhetskogar dertill dugligt virke finnes att få.

Ehuru den kongl. skogskomitén icke förslagit något rörande länsallmänningar, som är att beklaga, har komitén framhållit nyttan af kommunalskogar, då den i sitt betänkande säger: »I likhet med staten hafva kommuner och offentliga korporationer en tillvaro, som sträcker sig öfver många generationers lifslängd. Dermed är ock den viktigaste förutsättningen gifven för, att skogen i deras hand skall blifva föremål för en på uthållighet beräknad tillvaro» och vidare: »Väl skötta, bereda skogar, tillhörande kommunen, dennas medlemmar synnerligen stora fördelar såväl genom tillgång på virke in natura som genom de medel,

som inflyta genom försäljning af skogsprodukter. Flerstädes kan genom dessa medel bördan af kommunala besvär lättas. Äfven har man anmärkt, att delaktighet i en allmänningsskog bidrager att stärka bandet emellan befolkningen och dess hembygd.»

Deremot har Konungens befallningshafvande i Östergötlands län förordat länsallmänningar i sitt yttrande öfver komiterades förslag till förordning angående ändringen i nådiga förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 26 januari 1894 på så sätt: »Konungens befallningshafvande anser sig böra upplysa, att vid innevarande års landsting inom länet motion väckts om upptagande af ett amorteringslån för inköp af skogsmark för att deraf bilda en eller flera länsallmänningar, samt att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att dessa allmänningar måtte ställas under skogsstatens vård och förvaltning. Motionen afslogs visserligen, men den innebär enligt Konungens befallningshafvandes åsigt en ny tanke, väl värd uppmärksamhet och hvars realiserande helt säkert skulle komma att öka antalet af väl vårdade skogar, hvilket, äfven med de inköp staten nu gör, måste anses välbehöfligt, och vågar Konungens befallningshafvande fördenskull i underdånighet hemställa, huruvida det ej vore lämpligt, att uti förordningen jemväl inrymdes stadganden, hvarigenom möjlighet bereddes att bilda länsallmänningar, för hvilkas skötsel ungefär samma bestämmelser som för häradsallmänningarne torde få anses lämpliga.»

Lyckligast vore, om medel kunde beredas för allmänningsskogars bildande inom hvarje socken, hvarest till skogsbörd tjenlig mark med tillräcklig areal finnes, dock under förutsättning af samma uppsigt och vård, som våra nuvarande häradsallmänningar åtnjuta. Att med all kraft motarbete ödeläggelsen af våra utglesnade privatskogar genom att indraga allt flera procent af Sveriges till öfver 20 millioner hektar uppgående skogsmarksareal under den ordnade skogshushållningens hägn, hvilket ej kan ske på bättre sätt än genom inköp af mark för bildandet af icke allenast stats-, utan äfven af kommunalskogar, måste vara en statsangelägenhet af allra största vigt särskildt för vårt land med sitt nordliga läge och kalla klimat.

På grund af hvad jag nu anfört får jag hemställa,

att Riksdagen måtte besluta, att under nionde hufvudtiteln må för skogsodlingens befrämjande *uppföras ett ordinarie anslag af 100,000 kronor* att ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång utdelas antingen åt landsting, som anslagit medel för

att genom inköp, då tillfälle dertill yppas, af till skogsbörd tjenlig mark bilda länsallmänningar, eller åt landsting och hushållningssällskap, som understödja enskilde skogsodlare genom tillhandabållande af skogsfrö och plantor till billigt pris eller beredande af kostnadsfritt biträde vid skogsodlingsarbeten, dock med vilkor, att statsbidrag icke må till något län utgå med högre belopp, än hvad i förstnämnda fall länets landsting, men eljest landsting och hushållningssällskap tillsammans eller ettdera af dem för ändamålet anslagit, ej heller till högre belopp, då fråga är om markinköp, än 8,000 kronor, men eljest 4,000 kronor för hvarje landstingsområde, äfvensom att efter årets utgång redogörelse öfver anvisade statsbidrags användning af vederbörande afgifves till Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet.

Stockholm den 19 januari 1901.

C. P. af Burén.